

TELEGRAPHUL ROMANU.

Nr. 71. ANULU XV.

Sabiu, in 315 Septembre 1867.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. Premintruirea se face în Sabiu la expediția foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gală și prim seriori francate, adresate către expediția. Pretul prenumeraturării pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ur pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciele din Monarhia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru principii și terii străine pe unu 12 pe $\frac{1}{2}$ anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru între 6 și 7 cr. și 12 cr. și pentru a două ora cu 5 $\frac{1}{2}$ cr. și pentru a treiă repetire cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Sabiu, 2 Septembre. După cum anunțaseram siedintele Consistoriului apelatorial s-au început în 28 Aug., sub Presidiul Excelenței Seiei Archiepiscopului și Metropolitului Andrei, la cari participa Présantilelor Par. Episcopul Aradului Procopiu Vacovic și Par. Episcopul Caransebesului Ioann Popasu; mai departe că membru assessori Preon. Par. Protosincelu Nicolau Popa din archiepiscesa și Pr. on. PP. că membrii assessori din diecesa Aradului: Iosif Belesiu Protopresbiterul Totu Varadiei, Antoniu Jurma Assessori cons. din Ianovă; din diecesa Caransebesului Atanasiu Ioanovich și pentru al doilea membru că suplinitorul: Ioann Hanina Protopresbiterul Sabiu I; Secretariu Ioanne Popescu, Professor de teologia dela Seminariu archiecesanu și secretariu presidial metropolitan.

Siedintele după cum aflăm s-au încheiat în 31 Augustu. Présantilelor Par. și Preon. PP. și plecă parle în același dînătră casa.

Două dile prin tiéra.

O călătorie cătu de scurta lasă impresiuni, cără concepu idei mai variate și în omulu simplu. Aceasta se intempla cu atâtă mai vertosu când celu ce călătorescă are déjà și ceva cunoștințe reale și istorice. Mintea și inimă lucre deodată atunci cu mai multă energie, impresiunile au unu substrat mai sigur și conceptele că urmează de aci mai deosebită sunta de unu cuprinsu mai realu și mai durabilu.

Călătorindu cine-va dealungulu Carpaților de media-di, ori în care direcțione, afară de placerea poetică ce i-o insuflă înaltimile muntilor și dumbravile ce acoperă pările și în parte și versurile acestora, trebuie să i se duca atențunea între alte la acele curmaturi și intrerumperi ale străului, care lumea le dice vâmi și pasuri.

Aceste suntu totu atâtea trecatori în tiéra vecina (România), unde pâna acum e puțina industria, dura unde comerciul mai viu, pricinuit prin navigația dunărei și a Mării Negre din apropiere, misca mai tare viața socială, incătu undele acelei miscări sociale strabătu pâna la noi tocmai pre aceste vâmi, și asiă puteau să-i simtă în unele părți și noi efectul. Asiă vedem Sacelele, Brasovul, Branul, Boiu, Resinarii, Salisteia și a. m. d., ca de candu a început a se angustă *) câmpiele orientului pentru economii de vite în pările acele de locuri, devinu pentru acei ce se scu folosi de ocasiune, vître pentru unu comerț, care progressandu pôte să binecuvântătă pentru tiéra nostra în mare parte. Firesc că aceste prospete i-si potu află o realizare dorita numai candu mijlocele de comunicatiune între tierile aceste invecinate voru să mai înlesniciose decât suntu în diu'a de astadi.

Trecutul tieriei noastre, precum și celu al tierilor invecinate portă vina de miscarea amintita mai susu e numai partială, și nu e unu ce mai obstește atâtă dincoce cătu și dincolo. Acolo fiindu pașnicul fără fructifer și putendu radină tare în productivitatea lui, aru puté sustiné unu număr și mai mare de cetăti cu locuitori fără multi, dura totu odata tocmai prin apropierea drumurilor celor mari europene navigabile, aru să potu deveni quasi unu centru alu comerțului oriental, asiă incătu vâile noastre muntoase și mai puținu avantajiose pentru agricultura sa fia totu atâtea magazine de articuli, cari adi în lipsa acestor magazine, cala-

*) Brasovul face o excepție, pentru că elu a fostu totudeună unu locu de comerț prin excelență.

lorescu din Anglia din Franța, din Germania și din alte părți pre malurile dunărei, ale mărei negre și Bosforului.

Dară să ne întorcemul dela passurile său trecătorile spre România și să cercâmă totu că ore și aici în sinul nostru sănătății și posibilitatea smâncire din pasul celu grosul în care să pasăse societatea la noi? Elementele suntu aci și putem să fie că totu, pentru că totu în trei feluri de fapturi în care se subimparte totu ce există în materia pre lume, le aflămu. Animalele suntu reprezentate, plantele inca și mineralele asemenea în destul de mare masură. Ddieu candu a creatu lumea le-a creatu pre aceste, dară nu să state cu cetăti și industria, negoziu să a. cile-a datu totu lucrurile în dispusătina omului, că elu să le folosească și desvălu spre binele, spre comoditatea lui și spre înaintarea lui. Ceea-ce a pututu dară face omenii în alti secoli și în alte locuri precum și în seculul nostru de fată, pentru că nu se pătașă și la noi?

Caletorii a dela Brasovu d. e. în direcția apusului se continua între munti cu paduri mari de o parte, și într Oltu de alta parte. Dela ceci d'antău, la mici distanțe, trebuie să pasăci mereu preste riuri cristaline până ce trece Oltul spre Sabiu. De aci încoce aceeași arătare și pâna la marginile tieriei. Candu cugetă omulu acum, că seulu celu ce se prepară în pările acestor arătare să prefacă aci în lumini sapunu și alti articuli de feliul acesta; candu că lană cea multă, ce se pregătesc aici de a fi străpătă pre carale ungurenilor pâna la Aradu și Timișoara; candu întrul celu multu ce-lu produce, candu cănepe aru fi törse, tisute și prefăcute până în pândie, etc. etc., prin puterea apelor ce curg, său prin cea a vaporilor din aceste ape, produse cu focul lemnelor, său a cărbunilor de petra ce se astă în tiéra; candu peile cele multe de totu feliul nule-ai vedé strapurtandu-se pâna pre la Pesta, Viena Pragă s. c. l. ci săru pregăti totu aci în tiéra: atunci unu număr de oameni, cari trebuie să pribegiească astadi în tiéra și în strainetate, jumetate goli și mai murindu de fome, său tigorindu-se mai tare decâtă nisice anachoreti: i-ai puté vedé nutriti, îmbrăcati mai bine, locuindu în locuințe mai bune și mai sănătoase, ba și în număr mai mare. Cu astfelu de buna stare aru cresce și indemnul spre lucruri mai desfătătorie. Orasie mai bine clădite; drăgușuri mai multe și impenate de arbori; nu atâtă căste găle și espuse secetelor, pentru că imultirea cetătilor și cetătenilor aru trage după sine o mai mare diligență către agricultură rafinată, către grădinărit, pomarită și a. s. — imbutătări, cari urmează lantul unele din altele.

Asiă dară substratul aru săi. Consecințele ea-tele apoi de sine și inca unde sunu lasatu pre măcelari cu totu specialitățile lor? unde pre lemnari pre clădiri, pre fauri, pre croitori și a. m. d.

Dară cine să le pună totu aceste în miscare? cine să le aduca în viață?

Trecându prin o cetate mică de lângă acestu sunu alu Carpaților (prin Săbău) ceteau pre unu edificiu de Gimnasiu o inscripție: „Bildung ist Freiheit“ adeca: „Cultura e libertate.“ Autorul inscripției poate să aibă dreptă. Dară cu totu aceste noi ne-amu permite să schimbă aceasta deviza frumoasă după trebuința nostra și amu dice: „Cultură e viață“ și amu mai adauge: „Necultură e moarte!“

Eata și argumentulu:

Abia trece călătorinu, facându o intorselura spre media noptă, Muresiul, și eata în apropierea Albei-Iulie, odinioara Apulu, unde acum suntu sute de mâni ocupate cu clădirea drumului de feru, ca multime de documente să scotu din pamentu, cari

testeză cultură anticilor străbuni. Statue de maromu, statuete, columne cu capitaluri frumoase; vase, monete și alte scule; urme de apăducle întinse în departări mari, arata urmele unei culturi admirate în aceste lăzuri neinsușite, acum după ce trecu o mii și siepta sute de ani. Atunci candu cultură ale cărei documente să desgrăpa acum la totu pasul lucărărilor, în o cetate cum n-o întipuim din puținele urme, trebuie să fia fostu o viață foarte varia și bogată de bunătăți, și de animi indelitoșe că în diu'a de astăzi. A succesu temporilor vitregi se restorne și cunoscătă cultura, eata că a incetat viația cea mare și a acoperit cu pământu și cu ierba verde chiaru și ultimele semne ale ei.

Cultură dară aru să mijlocu celu mai sigur, că să pună puterile amintite mai susu în miscare.

Ea apoi săru întregi și amplifică pre sine în decursul temporilor, perfectiunendu și înmulțindu puterile puse odată în lucrare.

Tieră nostra cea mai seră adi între toate tierile cu cari se marginscă aru fi în abundanță și totu ea aru atrage la sine bogăția și din alte tieri, cu cari săru legă prin drumuri de totu feliul. Muntii nu aru mai și decâtă nisice trecători desfătătorie cum suntu buna ora cei dintră Boemă și Sassonia, pentru călători.

Cum să începe însă a se castiga cultura nu o mai eruiu, pentru că aceasta e cunoscută ca prin scole de totu feliul. Acestea însă se potu castiga de căci cei ce stau înaintea poporului, ori în ce de regatorie, fia-care la locul seu, însă cu sinceritate și din purul interesu de a folosi binelui comun, vor staru la înființarea susinărea și folosirea scărelor. — Cultura e viația și a se putere.

Evenimente politice.

Sabiu, 2 Septembre

Delegațiunile iau inca locul celu dintâi în afacerile interne. Scirile din urma se potu resumă la următoarele: Deputația ungară se datu contra propusă funea, carea se dicea că a estu din pén'a lui Csengery. Faim'a seie că delegația ungară pretinde, că din sarcină cametelor să se sterge 30 milioane, înainte de ce fipséza Ungaria cifră cu carea vrea ea să contribue la detorsi'a statului. Aceste 30 milioane au să reprezente capitalul care l'a inghitit resbelul din 1848 și 1849. Versiunea acăsta „Wand“ o arată de necorespondență adeverului. Din o scire mai nouă despre activitatea delegaților său deputațiilor află, că parteau ungară a refuzat cererea părții de dincolo de Laita, de a se perera pretensiunea afacerilor comune și detorsi'a statului într'ună și după aceeași măsură, pentru că deputația ungară e legată prin instrucțiuni determinate. Cu totu acesto se obligează deputația ungară a luă incătu se atinge de detorsi'a statului atâtă asupra, incătu buna starea celor lalte tieri să nu palimăscă. Din cele după „P. N. din nrul trecut și după datele de mai susu putem să totusi ceva aproxiimată despre propoziția făcută din partea delegației ungară.

Sa amintim aici în enumerarea evenimentelor și impregiurarea, că press'a vienesă și chiar aceea, despre carea lumea vrea să crede că are căte odata ocazie a audi căte ceva și din cîrcurile regimului, după ce arata în unu articulu situatunea în afara (vedi la revista diuaristică), asemenea situației interne cu cea a unui bolnavu, la carea se convoca medici spre a fi în consiliu. Totu acea pressă asemenea deputației senatului imperial și a dietei Ungariei cu medici. Încheia cu acela însă că după ce bol'asă iradaci-

natu adencu sa nu accepte nimenea, ca bolnavulu sa se faca dupa consiliu preste nōpte sanetosu.

Scirile despre formarea unui cabinetu pentru terile de dincolo de Laita inca totu mai circuléza. Din mai multe părți se aude asigurarea, ca insiné de ce si-au terminat delegatiunele lucările loru anevoia se va pute forma unu cabinetu.

Dupa cum se aude cas'a deputatilor senatului imperialu se va adună in siedintia la 23 Septembre n. Resultatele din pertratrările deputatiunelor nu se voru pune deocamdata la ordinea dñlei in siedintele redeschise ale senatului imperialu.

Pre cindu scriemu acestea astămu, ca Marti in 10 a cur. a fostu consiliu de ministri sub presidiul Majestătii Sele si ca objectul desbaterilor a fostu pertratrările deputatiunelor.

Se dice, ca cu ocasiunea acéstă s'an complanu dif. rintiele intre ambii ministri de finantia. Din partea unguresca s'a recunoscutu necessitatea de a se delatuă deficitulu cătu mai curendu si de alta parte de a se restaură echilibrul in economia statului.

Adressele cătra Kossuth cresc la numaru. Municipalitatea din Erlau a tramsu nu de multu u-nă in carea si esprima parerea de reu ca Kossuth nu se intorce acasa.

In Pestă s'a intemplatu in dilele din urma de unu representantu alu cetătiei Strohmayer si-a datu demissiunea, din cauza ca de căte-ori vrea sa vorbescă ce-va in adunările representantiei in limb'a sea materna germana eră impededat de ceilalți membri iera dupa alte sciri, amenintiatu si de presidu.

In Geneva (Elvetia) este adunat unu congresu „de pace“. Membrii acestui congresu au latusu asupra-si problem'ă de a statori principiele dupa cari s'aru puté incognjură pre venitoriu resbelele in Europ'a. Intre membri se afia si Garibaldi, carele fu primitu atătu pre drumu cătu si in resiedintă congrasului cu mari ovatiuni. In cumentările lui tînute cu ocasiunea salutărilor, cu cari fu intempaniu, s'a esprimitu Garibaldi pentru returnarea papismului. In legatura cu acestă mai e de a se aduce urmatorele din o corespondia la diuarul italianu „Perseveranza“:

Aru retaci cine-va cindu aru crede ca Garibaldi s'a lasatu de planulu seu contra Romei. Din contra la marginile statului papalu se lucra din tōte puterile in intielesulu unei intreprinderi contra statului papalu si pote ca pre cindu se va intorce Garibaldi dela congressulu de pace „sânt'a legiune“

va si dejă organisata. Trebuie sa cunoscă cine-va stimulatiunea si caracterul locuitorilor confiniari; că sa pricepe cum suntu acesti de inclinati de a dă ei loi Garibaldi totu concursulu loru. Acestă cu atătu mai vertosu cu cătu ei suntu avisati la comerciulu cu Rom'a dela care in impregiurările de fatia suntu forte impededat.

In Berlinu s'a deschisu in 10 Sept. n. siedintele senat. federatiunei germane. Cuventul de tronu la ceti regele. Atingendu de proiectele de legi se va aduce senatului unu projectu de lege de indigenatulu comunu pentru armata, si va dă unu prospectu asupra determinatiunelor privitóre la detorintă de a serví in armata. Unu projectu pentru regularea paspórtelor, că pre venitoru se cada pedecile ce se punea comunicatiunei intre federatiune si statele de media-di. Mai departe pentru crearea de consulate federatiunali si pentru unitatea marinei. — Indata dupa cetirea cuventului de tronu, dechiară cancelariulu federatiunei de Bismarck in numele federatiunei nordice germane la pr. in. mandatul presidialu al Regelui senatului deschisu. Siedintă cea d'antău se deschide in aceeași di la 2 1/2 ore dupa amédi de presiedintele senioru de Friesen. In cuventarea lui arata ca constitutionea federatiunei a castigatu terenu pentru desvoltarea națională a Germaniei.

Russia, pre cătu se aude, acum dupa calatorii a lui Fuadu Pas'a in Crimea, nu mai stăruiesc pentru o comisiune internaționale, carea să cerceteze starea lucrărilor in Cretă. Pórt'a insa s'a declarat de alta parte, ca va căuta a crea in Cretă o situatiune pre cătu se pote de favorabila, asiā incătu in cercuri diplomatice suntu sperantile cele mai bune ca in dis'a insula se va statori o autonomia completa.

Atingatoriu de Grecia se dice, ca Francia si Anglia prin o nota identica aduce Greciei aminte de indetoririle ce le are acéstă de a păsi neutralitatea si o face responsabila de toti periculii, căti i-ar provoca asuprasi prin vatemarea neutralităției.

Dupa ce in Cretă s'aru paré ca s'a asiediatu revolutiunea ceteru despre Bulgaria ca acolo cresce numerulu insurgentilor.

Revista diuaristica.

„N. Fr. Blatt“ aduce in nrulu dela 10 Septembre n. unu artidolu intitulatu „Celu d'antău nuoropoliticu“ de urmatorulu cuprinsu:

„Arare ori a aflatu diplomati'a si press'a oficiosa

credintia asiā de generala, că acum cindu cu declaratiunile date asupr'a intrevederei la Salzburgu. Bursele nu numai ca jurara dara se si remasira cu sume mari pre tendintele cele mai pacinice ale cabinetelor respective. Ele, bursele, se tinura in inaltime (hausse) mare séu facura si ingagiamente noue. Inimicii referintelor bune intre Austria si Francia vréu sa-si dea o aparintia că candu ele aru crede pre deplinu espectoratiunilor oficiose si diplomatice a cabinetelor din Vien'a si Parisu, cu scopu a scadé insemenetatea convenirei (la Salzburgu). Dara la tōte espectoratiunile acestei diplomatice si oficiose s'a trecutu cu vederea unu micu „ins e.“ Circulariglu ministrul francesu pentru afacerile externe versa formalu espressiuni de incredere si de iubire de pace. Circulariglu demonstra ca Francia neci prin nisuntile natinali ale Germaniei nu e neliniscita. Francia asta in organizatiunea cea nouă a federatiunei germane elementele echilibrului europénu; nu crede neci decum ca onorela si interesele Franciei aru si amenintiate; in se sta pre lăngă aceea ca Prussia ins'a-si si-a determinat marginile prin tratatulu dela Nicolsburgu si ca preste aceste nu are voia se tréca; linia Mainului o trage federatiunei că marginile si o privesce că o chizasia a intereselor Franciei; cere independentia statelor de media-di că o ne-necessitate pentru echilibrul europénu.

Acestu „ins e“ e petra unghiarala pentru venitoru. Elu pôrta in sine pacea, déca va fi respectat si pôrta resbelulu déca nu va fi respectat in Berlinu.

In casulu din urma resbelulu nu va fi numai unu resbelu franco-prussianu; pentru ca s'a făcutu declaratiune atătu din partea francesa, cătu si din cea austriaca, ca la întâlnirea monarhilor in Salzburgu, interesele amenduroru (puterilor) suntu congruente.

Acum dintr'odata micu Mare-duce de Baden, gine-rele Regelui prussianu, immediatul vecin alu Franciei, intra cu pasi sunatori in optimismulu generalu incătu stropesc in tōte pările cu zém'a pâcei. Elu siavaie cu „ins“ alu Franciei si Austriei neinsemnatu pentru necunoscatori, in adeveru inse portatoriu de fatalităti. Elu, că si organele oficiose ale Prusiei cauta se astie tocmai in pacea dela Praga ubiunea teritoriu meridionalu ale Germaniei cu federatiunea nordica. Elu spune despre pasi inse-natati, cari s'au făcutu spre acestu scopu si saluta in parlamentulu vamal (Zollparlamente) reprezentanti'a regulara a poporului germanu. In Parisu se ve-de ca se acceptă unu asemenea atacu asupr'a con-

sionei nu este decătu apropierea crescenda spre acea catastrofa.

Poesia ne presinta aceeași insusire: si ea are cu necesitate unu punctu de culminatiune, in care se concentra ideile ei si pre lăngă care tōte celelalte espressiuni erau numai elemente preparatorii, ore cum grade de inaltiare; si de siguru strof'a, in care culminea poesi'a, este si cea dintăiu, care s'a presentat in fantasi'a poetului in momentulu conceptiunii si pentru resarirea cărei'a poetulu a compus pre celelalte; ea este esint'a, este intemplarea poesiei si totu deodata mesur'a pentru efectulu ce-lu produce; dela ea atârna lungimea séu scurtimia opului, dela ea si tonulu, in care este conceputu: atâtea strofe si acea coloare trebuie sa aiba o poesie, căte si care se ceru pentru că strofa culminanta sa ne faca impressiunea cea mai mare.

Unu exemplu frumosu de ceea ce este culminatiune, ne presinta poesi'a lui G. Cretianu.

GONDOL'A.

Mergi la Lido, barcarola!

Dicu doi juni ce-si alegeau

O gondola 'ntre gondole

Si ridiendu in ea sareau.

Că o umbra usiurica

In laguna ea plutes,

Era négra mititica

Si-ung bratiu tare o dueea.

Reversă o luna plina

Preste déluri dulci luciri,

Facea brazde de lumina

A lopetii dulci loviri.

Intinsi môle pre covore

Beti de-amoru se sarutau

Si in visuri rapitore

Acei juni se leganau.

O divina melodia

De odata s'audă,

Si in vorbe d'armonie

Vocea ei asiā vorbi :

„Sa golumu o alu meu mire !

Sa golumu cup'a d'amoru,

Si pre aripi de iubire

Sa sburamu din noru in noru !

„Că albin'a aternata

De o rosa de unu crinu ,

Sórtea mea fuse legata

De-alu teu reu séu bunu destina.

„Totu asiā si a mea busa

E lipita de a ta ,

Pentru tine eu suntu musa ,

Pentru mine vei cântă.

„Intr'unu cântecu ne vomu duce

Dela apusu pân' la zori ,

I-ti voi face léganu dulce

Pe-alu meu sunu de albe flori.

„I-ti voi face si o manta

De-alu meu Peru de abanosu ,

Si de scump'a ta amanta

Ceriulu chiaru va fi gelosu.

„Spune nu-i asiā iubite ,

Ca vomu si prea fericiți ?

Si ca dile aurite

Vomu trăi nedespărtiti ?

Ea cântarea nu sfarsise ,

Candu gondola siovai —

„Ce faci scumpe ?“ fa-ta dise

Si că céră 'ngâlbeni.

— Oh ! voescu că fericirea

Sa o oprescu in alu ei sborn.

Voiu sa cauti nemurirea

Desiertându cup'a de-amoru.

FÖISIÖRA.

Despre poesi'a româna.

Conditioanea ideală a poesiei.

(„Convorbiri literare“)

(Urmare)

Elis'a s'aru puté dice, Lisisior'a e cu nepu-tintia in poesie; cest du style de femme de chambre.

Inca odata: poetulu nu are sa reproduca realitatea cruda; si déca pre aman'a sa o chiame in realitate Ioan'a séu Lisisior'a, atunci sa-si pastreze numele pentru elu, dara sa nu-lu puna in poesie, căci prin acéstă si-o injosesce. De poetu trebuie sa se dica ceea ce dicea Schiller de amicitia ju-nelui Piccolomini:

Căci elu stă lăngă mine că junet'i a mea
Si din realitate i-mi facea unu visu,
Asupr'a tipelor palpabile
A lucrurilor astei lumi vulgare
Tindiendu alu aurorei magici velu.
De susțetulu lui junc luminate și
Miraculose devineau
In ochii mei uimiti, figurele
Banale, seci ale vietiei.

Cea din urma asemeneare ce ne-amu propus a analisa intre passiune si poesie (pag. 55), este desvoltarea grabnica si crescenda spre culminatiunea finală, ce o au amendoue in comunu.

Passiunea este o stare abnormala a susțetului omenescu. Incordarea sensatiunilor, prin care se caracterizează, nu dura multă fără a pune susțetul in pericol, si terminarea ei, in proporțiune cu natura acestui efectu, constituie totodată o criza intelectuala si fizica, a cărei scară variaza dela planu pâna la nebunie. Sărul fenomenelor pas-

Conferintie invetatoresci

Cincu - mare 12 Aug. 1867

Pré onorate Domnule Redactoru! De-si nu suntu expertu in jurnalistica, totusi ve rogu a-mi primi in coloanele stimatului d-vostre diuariu urmatorele trenduri:

Suntu vre-o 6 ani de candu me astu in servituala militaru imperatescu, unde imbracu si eu unu postu nu de pre mare insemaata, in care tempu fiindu in mare indepartare de patria mea, si de unde forte pusine amu pututu audi despre starea scóelor nóstre populare in care si eu amu petrecutu vre-o căti-va ani. Venindu cu licentia la loculu nascerei mele Cinculu-mare, amu intielesu cumca in opidulu nostru o sa se tina Conferintie invetatoresci, cu invetatorii din döne protopopiate. Sciindu ca inainte de departarea mea de a casa nici pomenire nu se facea de astfelui de conferintie — amu fostu tare curiosu ca ce voru lucră Invetatorii la acelea conferintie.

Dupa acceptarea mea, amu vediutu ca in 8 Augustu a. c. desu de diminétia se adună o multime de invetatori straini alegendu cătra biserică nóstra gr. or. Audiendu r̄esunetul clopoteloru că intr'o dì de serbatore amu alegatu si eu la biserica unde chiaru se incepea sănta liturgia si unde cantică Invetatoru intr'o armonia tare plecata.

Dupa saversarea servitului divinu s'au inceputu la 9 ore conferintele cu o cuventare tare potrivita a Parintelui Administrator Protopopescu Ignatiu Mandocea, că insarcinatu cu conducearea acestor conferintie din partea Scaunului protopopescu alu Nocrichiu, in care cuventare incătu i-mi servește memorie au aratatu scopulu si folosulu conferintelor, purtarea carea trebuie sa o aiba Invetatorii cătari, ca nu numai baeti dara si baetele au neaperta necessitate de invetator, de oresi-ce din baete se facu mamele, — care suntu invetatorii cei mai dintâi ai tinerimei, si in fine arată ca Escenten'a Sea Parintele Archiepiscopu si Metropolitu alu nostru e urzitorulu acestor conferintie folositorie in tota privintia carele meritanumele pastorului celui bunu dupa dîsa din sănta Scriptură. Dupa cuventarea éacșa mai urmara unele ale Invet. Branisce, Greco si Stangu si un'a a Domnului ascultant la judecatorii Scaunala din Cinculu-mare, si cu acestea dupa ce s'au conscris Invetatorii s'au incheiatu siedinta la 1 ora prandiu.

Siedintele urmatore au decursu lote in ordinea cea mai buna; dara mai placutu era candu Invetatorii se intrecea eu respunsurile si desbaterile

infocate cu deosebire din gramatica, la care multa au ajutat P. Adm. prot. ca presedinte si Dlu ascultantu Branisce.

Cu durere insa trebuie sa le uiti ca neci unul din preotii ambelor Tracte n'au luat parte la ac-tulu acesta atât de importantu, ba neci preotul nostru localu Iosifu Mihu. Siedintele s'au incheiatu a 3-a dì, cu o cuventare placuta a parintelui Administrator si dupa intonarea cantarei „Marire Tie“ salutandu-se invetatorii fratiesce s'au reintorsu fia-care pre la ale sele.

Nu potu trece cu vederea, ca membrii comitetului (bisericescu ? R.)-au ingrigit de o cina frumoasa domnilor șpeli (tuturor invetatorilor) la care a dominut armonia cea mai buna.

Ioann Bastea crestinu din Cincu.

Principatele române unite.

Bucuresti 28 Augustu.

Eri s'a făcutu la biserică St. George nou, unu servit funebru „pentru repausarea sufletului victimelor Svetco Pavlovici si Nicola Varbanu Voievodoff, ucise la Rusciuku“. Români au luat parte, si cu anima si cu spiritulu la acesta ceremonia religioasa, aliasi fiindu prin toate simientele si prin felurite datorite datorie.

Acesta ceremonia insa ne deschide ocaziea a atrage atentia duii Ministru alu afacerilor straine asupr'a unei impregiurări.

Indata ce s'a intemplatu violarea si uciderea dela Rusciuku, Monitorul nostru a datu relatiune despre acestu reu si durerosu faptu, si-a aratatu ca cei atacati si ucisi erau, unulu Serbu si celalaltu Bulgaru, aceleasi relatuni amu avutu si aoi, cu osebire numai ca unii din corespondenții nostri, intre cari si D. Vellisson dela Brail'a, au disuca un'a din cele doue victime, ave unu pasportu român. D'atunci, guvernul serbu a protestat oficial contra acestor violatori si ucideri si Monitorul serbu a datu séma despre acea protestare. Monitorul nostru a tacutu.“

Mai departe :

„Astazi, primindu o noua epistolă dela D. Vellisson prin care afirma faptul si cere sa publicăm ca domnia lui a susținut si sustine ca Nicolae Voievodoff, ave unu pasportu român, avemu datoria a rugă pre d. ministru alu lucrărilor din afară a deslegă gura Monitorului. Guvernul serbu a protestat, pentru ca unul din cei ucisi era suspusu seu; si celalaltu fiindu bulgaru, guvernul serbu a avutu inteligintă politica a redică vocea si

Noi asemenea momente

Nu o sa mai întâlnim...

Ai sa dicem vietiei : dute!

Si in bratie sa murim.

Strofele dintâiui depingu situatiunea, strofele urmatore arata prin cuvintele si intensitatea iubirii celor doi junii: dara si situatiunea si esprimarea iubirii au scopul de a ne interesă din ce in ce mai multu si de a ne prepară printr'unu energic contrast la catastrofa finală:

Noi asemenea momente

Nu o sa mai întâlnim...

Ai sa dicem vietiei : dute!

Si in bratie sa murim.

Că exemplu va fi totu asiá de lamurita urmare poesia mai scurta de Th. Gautier. *)

NORULU.

Sultan'a vrea sa intre in baia din gradina, Ea ultim'a sea haina acum a asverlitu, Si peru'n libertate că o manta divina Pe corpulu seu celu fragedu voiosu s'a respandit.

De susu eata Sultanulu la dens'a ca privesce Si barb'a-si desmerda, dicendu in gandulu seu : Pe turnu Eunuculu aprigiu se primbla si pazescce Si nimeni p'asta lume n'o vede decătu eu.

Dar lucru de mirare ! unu noru din ceru respunde Dicendu : „si eu, o domne, o vedu colo de susu, „Vedu sinu-i ce se umfla sub limpedele unde „Si corpu-i ce ndu siede sub ochii mei espusu.“

Ahmetu se facu galbenu că lun'a intristata, Scose din brau hamgerulu cu arta ciselatu... Sultan'a favorita in sange sta 'necata, Ear norulu celu fantasticu pe ceruri a sburatu.

In fine mai reproducem odata din publicat-

unea anterioare faimosă balada a lui Uhland *)

BLESTEMULU CANTARETIULU

Eră in vremea veche unu mandru naltu castelu, Departe pânlă mare pe campuri domnea glu ; In juru gradinei tufose cu se'ncoronau, Din ele recedese cascade se versau.

Acolo unu aprigu rege departe 'nvingatoru Pe tronulu seu sta galbenu, tacutu, ingrozitoru, Caci ce gandesci-i spaima si ce vede-i manie Si ce vorbesce-i mōrte si sange ce elu scrie.

La elu sosir'odata doi nobili cantareti, Albindu unulu, ear altulu ornatu cu galbeni creti, Pe celu betranu cu harfai, unu calu maretui purtă, Celu tenaru că o flōră, urmandu voiosu saltă.

Dise-atunci betranulu : curagi o fetu frumosu, Gatescendre mendre canturi si glasulu celu dojosu, In plansu si 'n voie buna puternicu sa cantam, P'alu regelui crudu sufletu avemu sa'ndoiosiam.

In'sala cea marélia iat' amendoi ca st'au Si regele, regin'a pe tronuri ascultau.

Celu rege că furtun'a, e crudu plinu de fiori, Regin'a, dulce, blanda, că lun'a dintre nori.

Incepe pe-a lui strune betranulu a cantă, Bogate, mai bogate elu tonuri inaltă; Ear vocea celui tenaru, mai pură si mai via, Contrastă cu a harsei profunda armonia.

Ei cantu de libertate, placere si amoru, Bravura si creditis, shantenia si doru;

Ei cantu de totu ce-i dulce si 'inima petrone, Ei cantu de totu ce-i nobilu si 'n sufletu respunde.

S'au stensu pe ori-ce budia ironică zimbire, Totu cerculu care-asculta se 'nchina cu uitire;

Regin'a transportata, cu sufletu 'ncantat.

O roză cantaretiului din sinu au aruncat.

— Mi-ati insielatu poporulu — Femei a mi-o rapiti ! Racnesce crudulu rego, si toti st'au impetrati.

Pe tenaru elu atunci a cu sabia au lovito,

Din pieptu in locu de canturi rosii sange au sbucnitu !

Poporulu, că de venturi gonitu, se departeza,

In bratiele harfistului celu tenaru ecspiréza.

Betranulu tropulu palidu pe calu au asediatusi

Si fati a coperindu-i tacutu s'au departat.

Treendu sub pōrt'a nalta elu insa se opresce

Si harf'a de-o colona de marmura sdrobescu,

De glasulu seu castelu-i intregu au resunat.

Si 'n astfelu de cuvinte grozavu au blastematu :

„Vai vóue, bolte 'nalte, subt arcurile vóstre !

„Eternu sa nu resune d'acum cantari d'a nóstre !

„Ci numai jale, plansuri si pasii cei de sclavi

„Pân' ce geniul resbunări din voi va face pravu.

„Vai vóue, gradini mandre, ce 'n flori va veseliti,

„L'acestu capu mortu si palidu uitati-ve , priviti.

„Sa vescejiti că densulu, sa sece-ori ce isvoru,

„Si piatra si putiu sa fiti inyiloru.

„Vai tie ! aprigu rege cu ochii impetrati,

„Zadarnicu porti corone de multe biruinti.

„Sa fia alu leu nume eternu d'acum uitatu

„Si-adeneu in intunerecu sa fia cufundat.

Asia dice betranulu — Cerolu l'au auditu,

Si boltele-su ruine, paretii s'au sdrobitu.

O singura colona trecutulu atestéza

Si-acést'a se clintesc spre nōpte că sa caza.

Gradinele frumoase acum s'au daramatu,

Nu vedi copacu cu umbra, isvorile au secatusi

De regele celu aprigu vr'unu canta nu pomenescce.

Blestemulu cantaretiului astfelu se -mplinesce.

(Va urmă)

*) Traducere de D. V. Pogor.

in numele bulgarilor. Guvernul serbu a publicat în Monitoriu său acea protestare; este bine, din înte puncturile de vedere că și guvernul român să spue în Monitoriu său de către cetățenii bulgari având său nu un pasaport român, și la casul afirmativ, să facă cunoștință ca, pre cătu-i și privesc, o asociere protestarea sea cu aceea a guvernului serbu. Acceptându că monitoriul să vorbească, ne opriu acțiunile astăzi.

"Ramanu."

Discursu rostitu la redeschiderea Curtei de cassație și justiția de Dlu Papu Ilarianu.

Inalta Curte de cassație și justiția, a tînuit Mercuri, la 16 ale curentei luni Augustu, audiția sea solemnă de reintrare, sub presedintia domnului Eugenie Predescu, decanul d-lorii consiliarii prezenți, în lipsa dlorii presedinti.

La amédia-dî, curtea, intră în marea sala a secțiunilor unite și domnul presedinte declară siedința deschisă.

D. A. Papu Ilarianu, procurorul general de pre lângă această curte, ocupându fotoliul ministerului publicu, luă cuvenitul să pronuncia urmatorul discurs:

"Dle presedinte, d-ni Magistrati,

Dreptu, datoria, respundere.

"În anul trecut, cu ocazia deschiderii solemnne a curției, nu me indoiesc a desbată înaintea d-vostre după principiile științei și ale constituției noastre, cea mai grava materie din sferea dreptului publicu, responsabilitatea ministerială. Nu talentul nici știința ce-mi lipsește, ci mai multu interesul practic și urgentia cestuienei, me îndemnase să studiază, împreună cu d-vosă, o materie care preocupa pre cei mai eminenti juriconsulti și barbati de statu ai Europei.

"Cu ce succesu am studiatu eu această materie, alții să judece; ieratimi totuși fericește de a constată că, în urmă cu o jumetate de anu, adecă cu începutul anului curentu, unu distinsu jurisconsult din Belgia d. de Kerchove, publică unu memoriu asupră responsabilităției ministeriale, memoriu coronat de juriul concursului universităților de Belgia, memoriu intinsu cu care negrescun nu voiu avea cu pretensiunea de a asemenea micuțu meu discursu de atunci, dăra care, în fine, ajunsu preste totu la acelesi conclușii juridice și politice.

"Inca din anul trecut i-mi propusesemu să continuă studiul responsabilității funcțiunilor publici. Voju a me tiné de cuvenit; dăra căuta sa mărturisesc că felurite impregurări me împedescă a consacra acestui studiu tempulu și lucrarea cuvenita; multu me temu că astă data lucrarea mea va fi remasă prea departe și de gravitatea materiei și de înaltimea acestei instituții. Mai multu decătu totudină, astădi simtu trebuintă de a împlora bine viitoră d-vostre indulgenția.

Voi vorbi mai întâi despre responsabilitatea funcțiunilor administrativi, și mai multu voi a-tinge apoi, decătu voi tră, responsabilitatea juri-dicării. Fără a intră în detaliile, me voi margini a espune mai multu principiile științei și ale legii și de înaintea acestei instituții. Mai multu decătu totudină, astădi simtu trebuintă de a împlora bine viitoră d-vostre indulgenția.

I. Responsabilitatea funcțiunilor administrativi.

Funcțiunarii judecătoresci, în criminalu că și în civilu suntu supuși jurisdicției puterii judecătoresci.

"Puterea executiva fiindu independentă de cea judecătorescă, s'ară paré că urmează firesc că funcțiunarii administrativi să fie supuși jurisdicției puterii executive. Astfel se explică în legile noastre de mai înainte, feluritele drepturi alătu ale ministeriului cătu și ale consiliului de statu, în ceea ce privesc responsabilitatea acestor funcțiunari. În unele judecăci insuși consiliul de statu în locul instantelor ordinare, și în totu casulu se cerea autorizare său celu pulsu o cunoștință prealabile pentru darea în judecata a funcțiunilor. Astădi, după procedură criminală (art. 491 și 492) combinată cu art. 26 din constituție, funcțiunarii administrativi suntu supuși, atâtă în criminale cătu și în civilu, jurisdicției puterii judecătoresci de-a dreptulu și fără de nici o autorizare prealabile a puterii executive.

A. Responsabilitatea criminală.

1. "Crime și delictă afara din funcție. Unu funcțiunari comite o crima sau delictă afara din funcție. Pentru asemenea casu legea (procedură criminală art. 491) dice: „Funcțiunarii de origine română, pentru crime și delictă comise de densii afara din funcțiunile lor, se vor urmări și judecă după legea comună, dandu-se mai întâi în cunoștință ministerului respectiv.” Astă dăra, pentru crime și delictă comise afara din exercitiul funcției, legea nu face nici o deosebire între funcțiunarii administrativi și judecătoresci, mairi și mici, și între cei alții cetățeni; toti de o potrivă suntu supuși jurisdicției și legei comune. Nici o autorizare prealabilă nu se cere pentru darea în judecăță, afara de o simplă cunoștință către ministrul respectiv în interesul serviciului publicu. Nemicu mai generalu simai claru și nemicu mai justă decătu această dispozitie a codicelui nostru. (Va urma)

Varietăți.

** Iosefu Br. de Bruckenthal au reposat alături din înaintea de 64 ani. Immormentarea va fi adă la 4 ore după amedi.

** Comitetul central al lui alegeră de la Scaunul Sabiu provoacă pre cei îndreptățiti la alegeră din comunele scaunului, spre a fi de satia la actul alegerii unui deputat a se aduna la 17, 18 și 20 Septembrie, ieră alegatorii cetățieni (din Sabiu) la 19 Septembrie în sală magistratului. Îndreptății la alegeră potu merge ori în care din dilele acestei spre a se folosi de dreptul lor.

** În corespondinția a „Albinei” din Aradu aflamă scirea importantă, că acea hărția a Comitatului Zărandu, prin carea acesta aduce la cunoștință, că elu a îndreptat o petiție către ministeriu, că eu privire la referințele de acolo, ordinările să se tramite numai în limbă română, — a aflatu sprințire din partea adunării comitetului comitatului aradu, și pentru sprințire se va întrepune cu adresa la ministeriu și la dieta. E de însemnatu, că s'a aflatu și dintre magiarii barbati (după cor. din cei de partidă slăgei) caru au luptat pentru susu atinsa sprințire. De aru urmă și alte comitate a fi asiă de loiale!

** Alegera de deputat u în Ungvăr a costat la mai mulți oameni viața. „Pesti Napló” descrie decurgerea în tipulu urmatoru: În 31 Augustu din înaintea la 10 ore s'a începutu votarea și a duratu fără de vre-o intrerupere până în orele de după amedi dela 1 Septembrie. Către 2 ore a adusu partidul lui Mocsáry astfelu de individi la locul de alegeră, caru era volatul dejă său caru aveau să voteze sub nume de ale alegatorilor, caru nu erau de satia. Atențione-i vighiaturile a comisiunii de alegeră și succese inse a demasă astfelu de oameni și de a impiedca abusul celu putinu în parte. Către 4 ore după amedi a incetat imbuselul alegatorilor și ne mai însemnandu-se nimenea pentru votare, după restempu de 10 minute, se declara votarea de încheiată. Numerandu-se voturile se afla, că Colomanu Cando are 814 și Geza Mocsary 750 și asiă Col. Cando, că alesu cu majoritate de 64 voturi, se proclama de deputatul cercului Ungvăr. Dupa subscrierea protocolului de alegeră cugetă cineva că după o luptă de 32 de ore va să urmeze repausu. Altu felu era să se intempe. Inca sub decursul alegerii au sositu epistole admonitorie către alu doilea vice comite, către candidatul și către presedintele comisiunii, la proclamarea rezultatului alegerii au începutu a plonă petrii asupră edificiului comitatensu din sinulu unei gramei de oameni escentrici. Milita ce fu la indelete provocă poporul, ce insuși era provocatorul prin excese de aceste, să se resipe și să mergă prea casa. Acum se intorcu massele cele crude asupră militiei cu lemne, petri și după expunerea unorui individu demn de tota credință chiaru și cu puscături. Milita atacata a puscatu acum în mai multe renduri asupră multimei și au și cadiutu mai multe victime. Numerul mortilor și alu vulneraților se dice că ajunge la 10. Din partea soldaților suntu trei greu vulnerati.

** Legile Ungariei din 1867 s'au tipăritu în 7 limbi și ministeriul de interne ung. imparte comitatelor exemplar. Testulu este subscrissu de Maj. Sea Regele Ungariei și de ministrul presedinte.

* * Unu canal nou. Ministeriul de comunicare a ordinat să se facă pregătiri pentru a trage unu canal din Tis'a (lângă Tokai) pâna în Dunare (lângă Pest'a) care canalu va fi aptu pentru navigație. Adunarea și compunerea datelor respective statistică s'a incrediu ingenierului Colomanu Toth.

Nr. 14-2 Concursu

Care se deschide spre întregirea stației vacante de invatatoriu la școală populară gr. or. din comună Talmacelu, în Scaunul Sabiu.

Cu acelașa stație suntu impreunate următoarele emolumente:

- in bani gata pre anul scolaru 120 fl. v. a.
- cortelu liberu lângă școală.
- lemnă sociale de ajunsu, și
- grădina de legumi lângă școală.

Doritorii de a ocupa acestu postu invatatorescu, voru avea a indiestră petiționarea loru concursuala timbrata după cuvintă, cu atestatul de boțeu — cu atestate cumca au absolvat cu sporiu bunu gimnasiulu de josu, și cursulu Pedagogicu în Institutul nostru Archidiecesanu în Sabiu, apoi despre purtarea sea politică și morală, și despre serviciul său de pâna acum, precum, și despre deplină deprindere, în tipicul, și cantările bisericiei noastre gr. res. apoi aceea petiție, pâna la 14 Sept. a. c. st. v. sa o asternă la subscrissu Inspectoru districtualu de școle, spre urmarea mai încojo.

Sabiu 26 Aug. 1867.

Ioann Panoviciu

Protopopu și Inspectoru de școle

10-2 Concursu.

Pentru postul de invatatoriu la școală populară gr. or. din Orasul Albă-Iuliă cu care suntu impreunate următoarele emolumente:

- salariu pentru anul scolaru 140 fl. v. a.
- cuartiru liberu, și
- 4 orgu de lemn.

Doritorii de a ocupa acestu postu invatatorescu, au a-si tramete documentele timbrate și francate la subscrissu pâna în 15 Septembrie a. c. st. v. documentandu:

- ca suntu de religiunea gr. or.
- ca au absolvat 4 clase gimnasiale, cursulu pedagogicu cu succesu bunu; sa scia limbă ungara și germană.
- ca scia tipicul bisericii noastre, și cantăretul bunu;
- sa aiba atestatul despre purtările loru morale și politice.

Albă-Iuliă 28 Augustu 1867.

Alesandru Tordasianu

Adm. Protopop. alu Albei-

Iulie și Inspector. scol.

Nr. 15-2 Citatiune edictala.

Angelu N. Tecu din Brasovu, de legea gr. or., carele tocmai candu aru si debuitu sa-si dea respunsul seu la actia de procesu divortiale a socii sele Revec'a Th. Moldovanu totu din Brasovu de relegea gr. or., sa facă nevediutu, asiă în cătu din lună lui Maiu 1866 nu se scie unde se afla, este prin acela citatu, că in terminu de unu anu si o zi, dela datul presintie, sa se infatisdie inaintea forului matrimoniale aici subscrissu, căci la din contra se va decide divortul cerutu de sociu sea si in absența lui.

Brasovu 26 Augustu 1867.

Forul matrimonial alu Tractului protopopescu I. alu Brasovului.

Iosifu Baracu

Protopopu.

Bursă de Viennă.

Din 2/14 Septembrie 1867.

Metalicele 5% 56 90 Act. de creditu 183 20
Imprumut. nat. 5% 65 50 Argintulu 121 25
Actiile de banca 685 Galbinulu 5 90